

BYLICA (73) *sb f*

bylica (72), **belica** (1) *KochSob.*

a jasne; e pochylone.

sg N bylica (19). ◊ G bylice (19). ◊ D bylicy (1). ◊ A bylicę (5). ◊ I bylicą (29).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

bot. Artemisia vulgaris L.; Tanacetum vulgare L. (Rost); roślina zielna (albo krzew) w wielu gatunkach, mająca własności lecznicze, używana także w obrzędach ludowych jako mająca moc magiczną; artemisia Murm, Mymer¹, Mącz, Calep, Cn; botrys Calep; chalcanthemum, chalcanthum, chrysanthemum, dianaria, parthenis Cn (73) : Murm 113; Mymer¹ 17v; Diaſcorides powiada iżby był [nogiełek] rowny wmożi byliczi ktorą zową wrotyczem/ czego poſwiadcza Pandecta. FalZioł I 15a, +3a, I 9a, 15b, 19b, V 92 (58); To by mnieyſa myły brachu Ieſly to przyſło ſprzeſtrachu. Bylicza go okurzymy A kes mu krfie vpuſcimy. RejKup f7v; Święcone zyele. Oſwięcże nam pokrzywy/ miły dobry popie/ Tákże Lopian z Bylicą/ á ktemu Konopye RejZwierz 107v; Artemisia, Bylicá/ Też ſwiętego Yaná ziele niektórzi zową. Mącz 17a; SienLek 71v, 108v, 211v, X; Bo v nas płatnieyſza kápica/ gromnicá/ bylicá/ odpuſty/ ſuchoty/ kádzidło/ kropidło/ niźli ſzczyre á dobrothliwe ſłowá iego RejPos 29v.

Zwrot: »bylicą ſię opasać, przepasany« (1 : 1) : Dzyeń s. Ianá bylicą fie opáfác/ á całą noc około ognia ſkákác/ y toć też niemáłe vczynki miłóſierne. RejPos 225v; Potym wſtáło ſzeſć par práwie/ Dzięwek iednáko vbránych/ Y Bélicą przepáfánych. KochSob 55.

Zestawienia: »bylica biała« (2): Botrys – Bylica czarna y biała. Calep 137b, 99a.

»bylica czarna« (2): Artemisia – Bylica czarną y białą. Calep 99a, 137b.

»czyrwona bylica« (1): Też przyrodzoną chorobę paniam ku wyſzciu pobudza/ to ieſth gdy ią vwarzyſz w wodzie ſzczyrwoną byliczą FalZioł III [3²]a.

Synonimy: »boże drzewko«, maruna, »ſwiętego Jana ziele«, wrotycz.